

## **НОВІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

*Питель С.В., Рожeluk В.М. (м. Тернопіль)*

Використання досвіду розвинутих країн в галузі бізнес-освіти дає нам можливість із набору різноманітних методів та способів обрати кейс-метод – як розповідь про реальну проблему чи ситуацію, що може виникнути у роботі керівника підприємства, організації чи певного адміністративного підрозділу, що, як правило, вимагає прийняття конкретного управлінського рішення. У стислій письмовій формі кейс подає основні деталі практичної ситуації та ілюструє її розмитість і складність виробничо-фінансових відносин.

Звичайно, кейс-метод має багато спільного з вітчизняними практичними ситуаціями, обговоренням статей, проведенням ділових ігор; коли методика та техніка роботи в аудиторії, в більшості випадків, є ідентичною. Відмінність кейс-методу від традиційних способів засвоєння знань полягає, скоріше за все, у специфічному ефекті, до якого він повинен привести в процесі засвоєння теоретичного та практичного матеріалу.

Традиційні методи навчання, особливо звичні для всіх видів лекцій, передбачають, що викладач є джерелом знань, мудрості та правди. Його обов'язок – передати ці постулати студентам. Запитання, що виникають у студентів при їх викладі дозволяє повніше засвоювати лекційний матеріал. Однак, в цьому випадку знання завжди проходять в напрямку від викладача до студента.

Завданням кейс-методу є не просто передача знань а процес навчання студентів справлятися з унікальними та нестандартними ситуаціями, з якими, як правило, і маємо справу в реальному житті. Центр уваги при застосуванні кейс-методу зміщується із методів передачі управлінських концепцій та знань на розвиток навиків аналізу, порівняння та синтезу економічних процесів і прийняття на їх основі науково-обґрунтованих управлінських рішень. Американські вчені визначають кейс-метод як процес передачі мудрості, що не можна відобразити словами, тому він базується на суттєво інших принципах, які дають інше визначення ролей викладача та студента. В даному випадку обов'язок викладача – мотивувати зацікавлення студентів у вивченні предмету, створити таке середовище в аудиторії, яке б заохочувало їх ділитися власними ідеями, знаннями, досвідом та брати активну участь в аналітичному процесі і розгляді конкретних практичних ситуацій. Обов'язком студента є внесення у навчальний процес своєї активної участі та віддачі під час вивчення економічних фактів господарського життя [1].

Мета викладача і студента – створити в аудиторії таке середовище, в якому студенти можуть розвинути навик пізнання і поведінки, що будуть потрібні їм у практичній діяльності. У такій ситуації викладачі заохочують студентів взяти на себе відповідальність за своє навчання, а студенти стимулюють зусилля викладачів щодо розвитку в середовищі студентів здібностей та навиків у процесі набуття економічних знань.

Проте, використання кейсів в Європі та Україні наштовхується на значні труднощі, в першу чергу психологічні, оскільки вітчизняні традиції виховання дітей в сім'ї, в середній та вишій школі є суттєво іншими у порівнянні з США та Великобританією, де кейс-метод набув широкого використання. Вивчення зарубіжного досвіду дає можливість виділити ряд переваг методів кейсів. По перше, в ринкових умовах більшість завдань, які повинен вирішувати керівник підприємства є непрогнозованими і мають багато варіантів їх вирішення. В цих умовах кейс-метод є ефективним у розвитку навичок ідентифікації управлінської проблеми, систематизації та аналізу викладених фактів та розроблення альтернативних рішень.

По друге, творче й аналітичне мислення стає необхідною рисою сучасного керівника в умовах конкурентного середовища діяльності підприємств. Індивідуальний аналіз кейсу і його обговорення в групі дають набагато більше можливості для розвитку управлінської майстерності, ніж вивчення підручника чи конспекту лекцій.

По третє, даючи студентам завдання у формі кейсів, ми відкриваємо їм значно більшу можливість поділитися своїми знаннями, досвідом і уявленням економічних ситуацій, тобто навчитися не тільки у викладача, а й один в одного.

Такий метод, якщо його використовують ефективно, сприяє впевненості студентів у своїх силах, у своїх здібностях, навчає слухати один одного і точніше висловлювати свої аргументи, що формує риси успішного менеджера та керівника.

По четверте, у глобалізованій економіці все більше майбутніх українських спеціалістів працюватимуть в іноземних компаніях чи організаціях, тому кейс-метод дає можливість нашим співвітчизникам краще зрозуміти психологію американських та англійських колег, оскільки він складає основу їх вищої економічної освіти.

Таким чином, використання різноманітних інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах України дасть можливість наблизити вітчизняну бізнес-освіту до міжнародних вимог, правил та процедур і вестиме до росту конкурентоспроможності українських економістів на внутрішньому і на зовнішньому ринках праці.

#### Література:

1. Gregg C.I. Because Wisdom Can't Be Told, in M.P.McNair (Ed.), The Case Method at the Harvard Business School (New York: McGraw-Hill, 1954) p.6.
2. Гавриш О.А. Вища економічна освіта в умовах формування інтелектуально-інформаційного суспільства : монографія / О.А. Гавриш, Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай та ін. – К. : ЦУЛ, 2010. – 364 с.
3. Hofstede Greet (1994), Cultures and Organization, paperback edition, London: HarperCollinsBusiness.